

ΠΩΣ ΔΕΝ ΕΓΕΙΝΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

ΙΜΟΥΝ-δὲν εἶμουν ὀκτὼ χρό-
νων παιδί κι' ἔπαιζα τὴν
Κυριακὴ τ' ἀπόγευμα μὲ
τὸν ὀμήλικά μου, τὸν Γιάν-
νη, ποὺ παρατσούκλιάζαμε
Στάχταρη καὶ τὸ Μῆτρο,
ποὺ περιγιλούσαμε Μάη,
ὅταν ἕνας ἀρχαῖος διαβάτης
ἔφερε τὴν εἰδηση στοῦ χω-
ριό, ὅτι ἦρθε ὁ Δεσπότης
στοῦ Ράϊκο.

Πολλές φορές ἤκουα νὰ γένεται λόγος γιὰ τὸ
Δεσπότη, ὅτι κάνει παπᾶδες, ὅτι ἔκανε ὁ Δε-
σπότης αὐτὸ, ὅτι εἶπε ὁ Δεσπότης ἐκεῖνο, ὅτι
πρόσταξε ὁ Δεσπότης τοῦτο κι' ἐκεῖνο, κτλ.
Καὶ ἐπειδὴ τὸ χωριό μας εἶταν μικρὸ — κχυ-
μιὰ δεκαριὰ σπίτια, χωριουδάκι — ὁ Δε-
σπότης δὲν περνοῦσε ποτὲ ἀπὸ μᾶς, ὅταν ἔ-
κανε τὴν περιοδεία του, τὸ χινόπωρο· χωρὶς
νὰ τὸν ἰδῶ, τὸν φανταζόμουν ἕναν πολὺ ἀψη-
λὸν ἄνθρωπο μὲ φουστάνελλες, μὲ κόκκινα τσα-
ρούχια, μὲ φέσι κόκκινο τσακισμένο, καπετα-
ναρίτικο, μὲ χρυσὰ ἄρματα, τέλειον τύπον ἀρ-
ματωλοῦ, μὲ ὑπερφυσικὸ ἀνάστημα.

Στὸ ἀκουσμα αὐτό, ὅτι ὁ Δεσπότης εἶ-
χεν ἔρθει στοῦ Ράϊκο, μιὰ ὥρα μακριὰ ἀπὸ τὸ
χωριό μας, βουλευτήκαμε κι' οἱ τρεῖς :

— Πᾶμε στοῦ Ράϊκο νὰ ἰδοῦμε τί πράγμα
εἶν' ὁ Δεσπότης;

— Πᾶμε . . .

— Πᾶμε . . .

Καὶ στὴ στιγμὴ δρόμο!

Σὲ μιὰ ὥρα εἴμαστε στοῦ ξένο τὸ χωριό.

Ρωτοῦμε :

— Ποῦναι κονεμένος ὁ Δεσπότης ;

Καὶ μᾶς εἶπαν :

— Στοῦ Κύρ-Σπύρου.

Ὁ Κύρ-Σπύρος εἶταν οἰκογενειακὸς μας φίλος
καὶ τραβήξα μὲ θάρρος στοῦ σπίτι του, ἔχοντας
ἐξ' ὀπίσω μου τοὺς δύο μου φίλους καὶ συγγω-
ριανούς.

Ἄμα μ' εἶδε ὁ Κύρ-Σπύρος, ποὺ βρίσκουταν
ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ στὴν αὐλόθυρα κι' ἔδινε στὸν
ἕνα καὶ στὸν ἄλλο διαταγές γιὰ τὴν ἐτοιμασίᾳ
τοῦ Δεσπότη, νόμισε ὅτι εἶταν κι' ὁ πατέρας
μου κοντὰ ν' ἔρχεται.

— Καλῶς ὤρισες! (μοῦ εἶπε) ποὺ στάθηκες
ὁ πατέρας σου ;

— Ἦρθα μοναχός μου . . .

Τοῦ εἶπα κι' ἔδειξα τοὺς δύο μου φίλους.

— Χωρὶς τὸν πατέρα σου! (μοῦ εἶπε) Ἄ!
Ἐκανες πολὺ ἄσχημα! Ἄν σὲ γυρέψῃ ὁ πατέ-
ρας σου καὶ δὲ σ' εὔρῃ, φαντάζεσαι τὴ στενο-
χώρια θὰ τραβήξῃ;

— Νά! (τοῦ εἶπα μὲ θάρρος) ἦρθαμε νὰ ἰ-
δοῦμε τὸ Δεσπότη καὶ θὰ γυρίσωμε πίσω στοῦ
Σούλι . . . Πρὶν βχσιλέψῃ ὁ ἥλιος θὰ εἴμαστε
ἐκεῖ . . .

— Ἄ! ὅλα κι' ὅλα (μοῦ εἶπε) ἀλλ' αὐτὸ δὲ
θὰ γένη . . . Ἀπόψε θὰ μείνῃς ἐδῶ! . . . Ἐσεῖς
οἱ δύο (εἶπε στοὺς συντρόφους μου) γυρίστε γρή-
γορα στοῦ χωριό σας καὶ πέτε στὸν πατέρα του
καὶ στὴ μάνα του, ὅτι ὁ Χρῆστος θάναί ἀπόψε
σπίτι μου, νὰ μείνουν ἡσυχοι κι' αὔριο θὰ τὸν
στείλω μὲ συντροφιά . . .

Οἱ φίλοι μου, χωρὶς νὰ ἰδοῦν κἄν τὸ Δεσπότη
τραβήξαν, τρέχοντας τὸν κατήφορο, γιὰ τὸ Σού-
λι, καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ἔγειναν ἀφαντοὶ ἀπὸ
μπροστά μας.

Σὲ λίγο ἦρθε κι' ὁ γυιὸς τοῦ Κύρ-Σπύρου
ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ, φορτωμένος ἐκκλησιαστικὰ
βιβλία . . .

Ὁ γυιὸς τοῦ Κύρ-Σπύρου, Τραντάφυλλος λε-
γόμενος, μεγαλείτερος τέσσαρα-πέντε χρόνια ἀπὸ

μένα, εΐταν φημισμένος σ' όλα τὰ χωριά μας, ὡς γραμματισμένο παιδί. Πολλοὶ μάλιστα ἔλεγαν, ὅτι ἤξερε πλεῖστερα γράμματα κι' ἀπὸ τοὺς παπᾶδες, κι' ὅλος ὁ κόσμος τὸν ἔλεγε Ἀναγνώστη. Ἀναγνώστης σ' ἐκείνη τὴν ἐποχὴ στὸν τόπο μας εΐταν μεγάλο πρᾶγμα. Ἐπερέτευε τὸν παπᾶ στὴν ἐκκλησιά, ἔλεγε ἕνα σωρὸ γράμματα καὶ προσευχές, ἀπ' ἔξω, κι' ἐκείνο τὸ «Ἀσπίλε, ἀμόλυντε» ποῦ μοῦ φαίνονταν, ὅτι εΐταν σαράντα μέρες δρόμο μακρὺ, τόσο, ποῦ δὲν ἐτόλμησα ποτὲ νὰ ἐπιχειρήσω νὰ τὸ μάθω ἀπ' ἔξω. Διάβαζε τὰ γράμματα ὅλων τῶν ξενιτεμένων¹⁾ γυναικῶν, ποῦ λάβαιναν ἀπὸ τοὺς ἄντρες τους, ἢ τὰ παιδιὰ τους, ἔγραφε τὲς ἀπαντήσεις τους, κι' ἐξηγοῦσε τὲς διαταγές, ποῦ λάβαινε τὸ χωριὸ ἀπὸ τὴν Πασιᾶ τοῦ Γιαννίνου.

Ὅλος ὁ κόσμος μιλοῦσε γιὰ τὸν Τραντάφυλλο τοῦ Κύρ-Σπύρου, ὡς σπάνιο παιδί, ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὸν χώνευα, διότι δὲν ἤξερα ὅσα ἤξερε αὐτός. Ἐγὼ εἶμουν στὸ Χτῶνι ἀκόμα, κι' αὐτός εἶχε μάθει τὸ Ψαλτήρι ἀπ' ἔξω, εἶχε μάθει τὸν Ἀπόστολο, τὰ Μηνιαῖα, τὸ Τριῶδι, τὸ Πεντηκοστάρι, τὸ Ὁρολόγι, τὸ Εὐχολόγι κι' ἄλλα πολλά, κι' εἶχε ἕνα χρόνο, ποῦ εἶχε ξεσκολήσει, μὴν ὑπάρχοντας ἄλλα γράμματα νὰ μάθῃ, κι' ὅταν τὸν εἶδα νᾶρχετι σοδαρὸς-σοδαρὸς μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία φορτωμένος, μοῦ χάλασε ἡ καρδιά, ποῦ δὲν ἤμουν κι' ἐγὼ γραμματισμένος ὅςιν αὐτόν, γιὰ νὰ λείψῃ μιὰ γιὰ πάντα ἡ φροντίδα τῶν γραμμάτων ἀπὸ πάνω μου καὶ λογάριαζα τοὺς κόπους, ποῦ εἶχα μπροστά μου γιὰ νὰ μάθω τόσα καὶ τόσα βιβλία, ποῦ ἀνάφερα παραπάνω.

Αὐτὸς ὅμως, μόλις μ' εἶδε, μὲ καλωσῶρσε καὶ μ' ἐρώτησε ἂν παρουσιάστηκα στὸ Δεσπότη, κι' ὅτν τοῦ εἶπα, ὅτι δὲν τὸν εἶχα ἰδεῖ ἀκόμα, ἔλαβε ἕνα προστατευτικὸ ὕφος καὶ μοῦ εἶπε:

— Ἔλα μὲ μὲ νὰ σὲ παρουσιάσω . . . Ἄμα σὲ παρουσιάσω, νὰ τοῦ κάνῃς μιὰ μετάνοια καὶ νὰ τοῦ φιλήσῃς τὸ χέρι . . .

— Παπᾶς εἶν' ὁ Δεσπότης, νὰ τοῦ φιλήσω τὸ χέρι;

Τοῦ ἀντιλογήθηκα τοῦ Τραντάφυλλου, ἀλλ' αὐτός, μὴ γνωρίζοντας τί εἰκόνα εἶχα φκιασμένη μέσα μου τοῦ Δεσπότη, μοῦ ἀπολογήθηκε:

— Τί παπᾶς λές; Αὐτὸς εἶναι ἐκκτό, χίλιες φορές μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς παπᾶδες! Αὐτὸς φκιάνει τοὺς παπᾶδες, αὐτός — ἂν θέλῃ — τοὺς ξεπαπᾶδώνει, καὶ τοὺς ξουρίζει τὰ γένεια!

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Τραντάφυλλου ὁ Δεσπότης ἔγινε στὴ φαντασίᾳ μου πλεῖο ψηλός, πλεῖο χοντρός, τ' ἄρματά του πλεῖο μεγάλα

καὶ πλεῖο λαμπερά, καὶ τὸ κόκκινο καὶ στραβοσακισμένο φέσι του καὶ τὰ τελατινένια τσαρούχια του μὲ τὲς μεταξωτές τους φούντες πλεῖο κόκκινα ἀκόμα.

Περάσαμε τὴν αὐλὴ κι' ἀνελθίναμε τὴ σκάλα, γιὰ νὰ μποῦμε μὲς τὸ σπίτι, ποῦ βρίσκονταν ὁ Δεσπότης. Ἡ καρδιά μου πήγαινε «τίκ-τάκ, τίκ-τάκ» κι' ἤθελα ἡ μεγάλη ἐκείνη στιγμή, ποῦ θὰ παρουσιαζόμουν μπροστὰ στὸ Δεσπότη, νὰ εΐταν πλεῖο μακρὺ, γιὰτι αἰστανόμουν τὸν ἑαυτό μου ἀπροπαράσκευο γιὰ νὰ τὸν ἰδῶ. Νόμιζα, ὅτι ὁ Δεσπότης, ὅπως μοῦ τὸν παρίσταναν, εἶχε δικαίωμα ζωῆς καὶ θανάτου σ' ἐμᾶς τοὺς ἄλλους!

Ἀνεβήκαμε τὲς σκάλες, περάσαμε τὴν κρεβάτα καὶ μπήκαμε στὸ δοξάτο, κι' ἀντὶ γιὰ Δεσπότη, ποῦ κερτεροῦσα νὰ ἰδῶ, εἶδα ἕναν ἄγνωστον παπᾶ, καθισμένο σταυροπόδι ἀπάνω στὸν καναπέ, καὶ μὲ τὸ δεξί του χέρι ἔπαιζε ἕνα μακρὺ καὶ χοντρόπειρο κομπολόγι, ἐνῶ μερικοὶ προσετοὶ τοῦ χωριοῦ κι' οἱ παπᾶδες στέκονταν ὀρθοὶ μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. Ὁ Τραντάφυλλος ἀπόθεσε τὰ βιβλία κᾶπου κι' ἔπεσε καταγῆς μπροστὰ σ' ἐκείνον τὸν ἄγνωστό μου τὸν παπᾶ, τῶκανε μιὰ μετάνοια καὶ τοῦ φίλησε τὸ χέρι. Ἐγὼ τᾶχασα. Δὲν ἤξερα, ποῦ βρισκόμουν. Δὲ μπορούσα νὰ ἐξηγήσω τί λογίων πκπᾶς εἶταν ἐκεῖνος, ποῦ ἔπαιζε τὸ κομπολόγι, κι' ἔπεσε καὶ τῶκανε μετάνοια ὁ Τραντάφυλλος καὶ τοῦ φίλησε τὸ χέρι, ἐνῶ οἱ προσετοὶ τοῦ χωριοῦ κι' οἱ παπᾶδες στέκονταν ὀρθοὶ μὲ φόβο καὶ σεβασμό . . .

— Κάνε μετάνοια καὶ φίλησε τὸ χέρι τοῦ Δεσπότη.

Μοῦ εἶπε ὁ Τριαντάφυλλος, μὲ τρόπο κρυφά, ποῦ μ' εἶδε νὰ στέκωμαι ὅςιν ἱεραρχός.

— Αὐτὸς εἶν' ὁ Δεσπότης;

Τοῦ εἶπα μὲ ἀπορία.

— Αὐτὸς εἶναι. (μοῦ εἶπε σιγανὰ καὶ μὲ κᾶποιο φόβο) Πήγαινε γλήγορα μπροστὰ του.

Ἐσκυψα, ἔκανα μιὰ μετάνοια, τοῦ φίλησά τὸ χέρι καὶ γύρισα πρὸς τὴ θύρα τοῦ δοξατοῦ. Ὁ Δεσπότης οὔτε ἐρώτησε γιὰ τὸ ὑποκείμενό μου, ὅταν τῶκανα τὴ μετάνοια καὶ τοῦ φίλησά τὸ χέρι, ἀλλ' ἐξακολουθοῦσε τὴν ὁμιλίᾳ του μὲ τοὺς παπᾶδες καὶ τοὺς προκρίτους τοῦ χωριοῦ. Αἰστανήθηκα ἕνα τέτοιο βάρος στὴν καρδιά μου, ποῦ δὲν μπορούσα νὰ σταθῶ στὸ δοξάτο. Βγῆκα ἔξω στὴν κρεβάτα ν' ἀναπνεύσω, γιὰτι μοῦ εἶχε πιαστῇ ἡ ἀναπνοή. Μὲ πήρε ὁ Τριαντάφυλλος ἀπὸ κοντὰ γιὰ νὰ ἰδῇ τί θέλω.

— Θέλ' ἄς τίποτε; Μοῦ εἶπε.

— Θέλω νὰ μοῦ εἰπῇς (τοῦ εἶπα κι' ἄρχισαν νὰ τρέχουν βρῦση τὰ μάτια μου ἀπὸ τὸ κλάμμα) θέλω νὰ μοῦ εἰπῇς, παπᾶς εἶν' ὁ Δεσπότης;

Κι' ἄρχισα νὰ κλαίω, νὰ κλαίω τὴν ὥραία εἰκόνα τοῦ λεβέντη μου τοῦ Δεσπότη, ποῦ εἶχα φκιάσει μὲ τὴν παιδική μου φαντασίᾳ μέσα

1) Αἱ γυναῖκες, πῶχουν ἄντρες στὴν Ξενιτειὰ λέγονται *ξενιτεμένες*.

στην καρδιά μου, τοῦ Δεσπότη μου τοῦ ψηλοῦ σὰ γίγαντα, μὲ τὲς κατάσπρες φουστανέλλες του, μὲ τὸ στριβοτσακισμένο κόκκινο φέσι του μὲ τὴ μακρὴν μεταξωτὴ του φούντα, πῶπεφτε ἀπάνω στὴ ξέροδια-πλάτη του, μὲ τὰ φλωροκαπνημένα τ' ἄρμυτά του καὶ τὰ τσιαπράζικα του, μὲ τὰ κόκκινα τσαρούχια του, μὲ τὸ πανέμορφο ξουρισμένο πρόσωπό του καὶ μὲ τὰ μαῦρα, μακρὰ καὶ στριμμένα πρὸς τὸν ἀνέφορο μουστάκια του, τοῦ Δεσπότη μου, ποῦ φανταζόμουν γιὰ ὅ,τι ὠραῖο, κι' ὅ,τι εὐγενικό κι' ὅ,τι περίφανο εἶχε ἡ πλάση, γιὰ ὑπεράνθρωπο, αὐτὴν τὴν παννέμορφη εἰκόνα, ποῦ ἦρθε ἓνας παπᾶς, μὲ γένεια, μὲ ράσα, μὲ καλυμμάκι κι' ἓνα χοντρόσπειρο κομπολόγι στὸ χέρι νὰ μοῦ τὴν ξεσχίση, νὰ μοῦ τὴν κἀν κομμάτια, καὶ νὰ τὴν πετάξῃ στὴ λάσπη!

Ἐκλαιγα, ἔκλαιγα τὴν καταστραμμένη εἰκόνα τῆς φαντασίας μου, κι' ὁ καὶμένος ὁ Τραντάφυλλος, μὴ γνωρίζοντας τί εἶχα κι' ἔκλαιγα, μοῦ ἔλεγε:

— Τ' ἔχεις, βρέ ἀδερφέ καὶ κλαῖς; Τί σῶκανε ὁ Δεσπότης; Αὐτὸς δὲ σοῦ εἶπε τίποτε κακό!

— Νά, βρέ ἀδερφέ, (τοῦ εἶπα τέλος) δὲν τὸν ἤθελα παπᾶ τὸ Δεσπότη! Τὸν ἤθελα μὲ φουστανέλλες, καὶ μ' ἄρματα!

Θέλησα νὰ φύγω γιὰ τὸ χωριό μου, ἀλλ' εἶταν ἀργὰ καὶ δὲ μ' ἄφησαν, κι' ἔτσι κάθησα, χωρὶς νὰ τὸ θέλω.

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρᾳ πῆγάμε στὴν ἐκκλησιά, ὅπου θὰ λειτουργοῦσε κι' ὁ Δεσπότης. Ὅστερ' ἀπὸ τὲς «Ὁρες», τοὺς «Κανόνες» καὶ τὲς «Καταιβασίες», ἦρθε κι' ὁ Δεσπότης: καβάλλα σ' ἓνα χρυσοκάπουλο μουλάρι. Βγήκαμε ὅλοι οἱ λαῖκοι νὰ τὸν δεχτοῦμε, ἀλλὰ μ' ὅλον τὸν σεβασμό, ποῦ τῶφερνε ὁ κόσμος, ἐγὼ αἰστανόμουν μὴ ἀντιπάθεια μέσα μου.

Ἀρχισε ἡ λειτουργία. Κεμμὶὰ δεκαριὰ παπᾶδες, τοῦ χωριοῦ κι' ἀπὸ τὰ πλησιόχωρα, λειτουργοῦσαν, κι' ὅταν βγήκε ὁ Δεσπότης στὴν Ὁραία Πύλη, μὲ τὰ χρυσὰ του τὰ ιερὰτικά, καὶ τὴν κορώνα στὸ κεφάλι, ποῦ πρώτη φορὰ τὰ ἔβλεπα, ἀρχισὰ νὰ αἰστάνωμαι μὴ ἱερὴ εὐχαρίστηση καὶ νὰ τὸν ἀνέχωμαι ὡς Δεσπότη, ἀν καὶ δὲν εἶταν ἐκεῖνος, ποῦ εἶχα πλάσει ἐγὼ μὲ τὴ φαντασί μου, κι' ἀν καὶ φοροῦσε πεπαιδίστικα φορέματα.

Κατὰ τὴ λειτουργία, τοῦ Τραντάφυλλου ἡ γλῶσσα εἶχε γείνει ἀηδόνι. Δὲν ἄφινε ἄλλον νὰ εἰπῇ τίποτε. Ὅλα τὰ γράμματα τᾶλεγε ἀπ' ἔξω, κι' ὁ κόσμος ἀποροῦσε μὲ τὴν ἀξιάδα του καὶ τὴν ἀναγνωστοσύνη του.

Πρὶν τοῦ Βαγγέλιου βγήκε ὁ Δεσπότης στὴν Ὁραία Πύλη μὲ τοὺς παπᾶδες δεξιὰ κι' ἀριστερὰ, κι' ἓνα κόκκινο βιβλίο στὸ χέρι. Ὁ Τραντάφυλλος πετάχτηκε ἀπὸ τὸν ἀναλογιὸ καὶ πῆγε μπροστὰ του καὶ γονάτισε, ὁ Δεσπότης

τῆς τοῦ ἔβαλε τὴν ἄκρη τοῦ πετραχήλιου του στὸ κεφάλι κι' ἀρχισε νὰ διαβάζῃ ἀπὸ τὸ κόκκινο βιβλίο καὶ νὰ τὸν ἀναγνώσκει. Ὅλος ὁ κόσμος τήραχν κι' ἄκουχν μὲ προσοχὴ τὰ λόγια, ποῦ διάβαζε ὁ Δεσπότης καὶ θάκκωναν ἔκν ἄνθρωπο νὰ χάσῃ τ' ὄνομα, ποῦ τῶδωκε νουνός του, καὶ νὰ ὀνομαστῇ Ἀναγνώστης. Ὅταν τελείωσε τὸ διάβασμα, ὁ Τριαντάφυλλος σηκώθηκε, φίλησε τὸ χέρι τοῦ Δεσπότη, κι' ὁ Δεσπότης τὸν ὀνόμασε Ἀναγνώστη, κι' ὅλος ὁ κόσμος φώναξε «Ἀναγνώστης! Ἀναγνώστης!».

Εἶναι ἀδύνατο νὰ παραστήσω πόσο ζήλεψε ἡ καρδιά μου!

Ὁ Ἀναγνώστης γύρισε στὴ θέση του, ἀνοιξε τὸν Ἀπόστολο, μοῦ ἔδειξε τὸ κείμενο καὶ μοῦ εἶπε ἀξιωματικῶς:

— Ἐέρ'ς νὰ τὸν πῆς;

— Ἐέρω!

Τοῦ εἶπα μὲ κάποια δειλία.

— Πήγαινε καὶ στάσου στὴ μέση, κι' ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα καὶ πῶ «Δύναμις-Ἅγιος ὁ Θεός...» ν' ἀρχίσῃς.

Πῆγα καὶ στάθηκα στὴ μέση, κι' ὅταν ὁ Ἀναγνώστης εἶπε: «Δύναμις-Ἅγιος ὁ Θεός» ἀρχισὰ: «Προκείμενον . . .» κι' εἶπα ἔκν Ἀπόστολο, ποῦ δὲν εἶχα ξαναεἰπῇ. Ὅλος ὁ κόσμος ξαπόρεσεν μὲ τὴ φωνή μου καὶ μὲ τὸ διάβασμά μου, ὡς κι' αὐτὸς ὁ Δεσπότης, γιὰ τὴν μὲ κάλεσε στὸ Ἱερό καὶ μοῦ εἶπε νὰ τὸν ἀκολουθήσω στ' ἄλλο τὸ χωριό, ποῦ θὰ πῆγαινε γιὰ νὰ μὲ χειροτονήσῃ Ἀναγνώστη.

Ἀκούοντας αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Δεσπότη, πέταξα στὰ οὐράνια ἀπὸ τὴ χαρὰ μου, γιὰ τὴν ὡς Ἀναγνώστης θ' ἀποχτοῦσα δύναμη μέσα στὴν ἐκκλησιά καὶ δὲ θὰ μαλλόνωμε μὲ τὸ Γιάννη τὸ Στάχταρη καὶ τὸ Μῆτρο τὸ Μάη, ποῖός νὰ εἰπῇ τοῦτο κι' ἐκεῖνο, καὶ θὰ τοὺς ἔδινε ἐγὼ τὴν ἄδεια τί νὰ λέγουν αὐτοί.

Ἐξὸν ἀπ' αὐτό, τ' ἀναγνώστημα θὰ μοῦ χρησίμευε ὡς πιστοποιητικό, ὅτι τὰ εἶχα μάθει τὰ γράμματα, καὶ θὰ γλύτονα ἀπὸ τὸν πατέρα μου, ποῦ μὲ βασιάνιζε κάθε μέρα νὰ μάθω γράμματα.

Τὸ δειλινὸ ξεκινήσαμε ἀπὸ τὸ Ράϊκο ὅλη ἡ δεσποτικὴ συνοδεία καὶ πῆγάμε στὴν Κρετσούνιστα, μεγαλειότερο χωριό, ὅπου θὰ χειροτονοῦμεν κι' ἐγὼ Ἀναγνώστης. Τὸ βράδυ κονέψαμε στὸ καλύτερο σπίτι τοῦ χωριοῦ, φάγαμε ἔπιζαμε, ψάλαμε, εἶπαμε τ' ἀπόδειπνο. μὲ τὸ Δεσπότη, φίλησαμε τὸ χέρι του καὶ τραβήχτηκαμε νὰ κοιμηθοῦμε ὁ καθένας ὅπου τοῦ εἶχαν ἐτοιμασμένο. Ἐμένα μὲ πῆρε ἡ νοικοκυρὰ τοῦ σπιτιοῦ καὶ μ' ἔβαλε στὸ στρώμα τῆς, ὅπου εἶχε καὶ τὰ παιδιὰ τῆς. Κοιμήθηκα ἀμέσως μὲ τὴν χαρὰ γιὰ νὰ ξυπνήσω πρωτὶ νὰ γένω Ἀναγνώστης, κι' ὅταν ξύπνησα, ἀντὶ σύνταχα, εἶταν δύο δικέντρες ὁ ἥλιος, πετιέμαι ἀπάνω

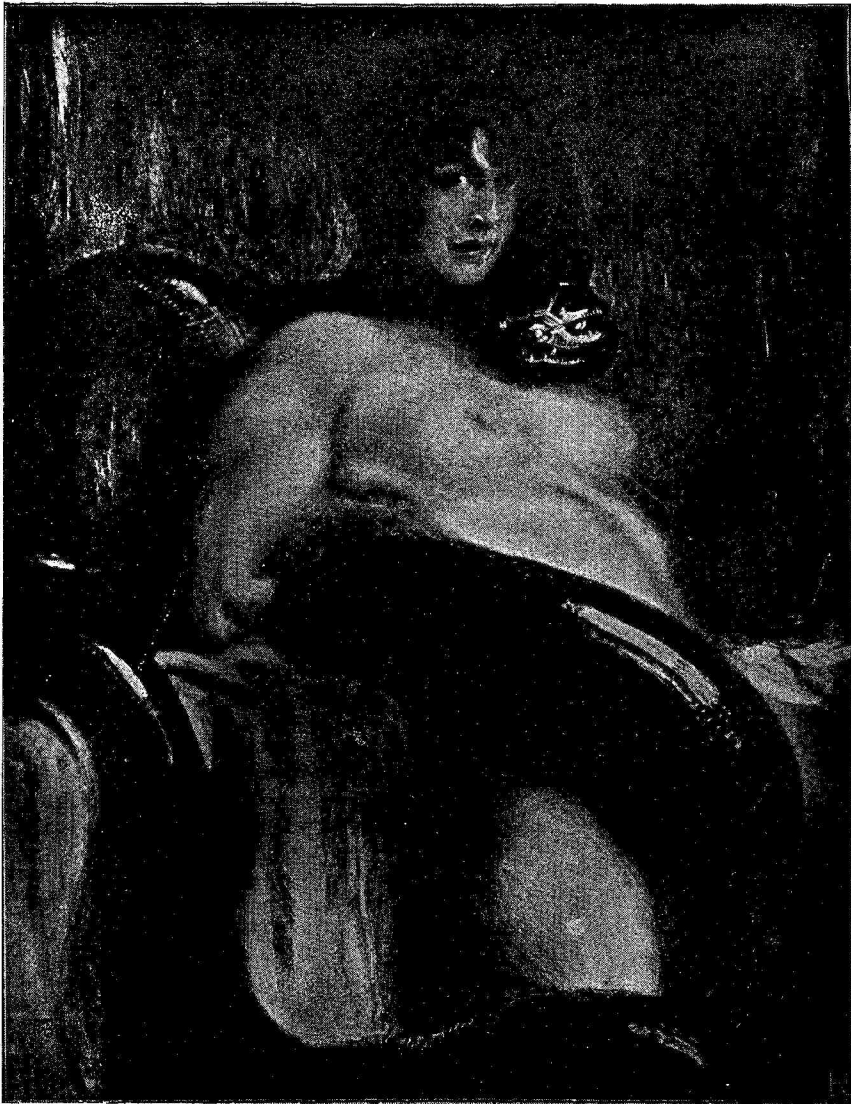
ΠΙΝΑΚΟΔΗΚΗ

για νά πάγω στην ἐκκλησιά, κι' ἄρχισα νά ἀπορῶ . . . Δέν εἶμουν στὸ ξένο τὸ χωριό, ἀλλὰ στὸ σπίτι μου! Ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἤκουσα τὴ μάννα μου νά λέγει στὴ γειτόνισσα ἀπὸ τὸ παραθύρι.

— Τὸ σκυλλοκαλόγερο ἤθελε νά σβήσῃ τ' ὄνομα τοῦ παιδιοῦ μου καὶ νά μοῦ τὸ κάνη. Ἀναγνώστη! Ἀκοῦς Ἀναγνώστη! Ἀργανώστη! Ἀμα τῶμαθα ἐψές, πῆγα στὴν Κρετσού-

νιστα, ἦρα τὸ παιδί μου κοιμισμένο, τὸ ζαλώθηκα καὶ τῶφερα ἐδῶ ὅλη νύχτα! Τώρα θὰ καρτερῇ ὁ σκυλλοκαλόγερος! Ἀκοῦς! Ἀκοῦς! ν' ἀλλάξῃ τ' ὄνομα τοῦ παιδιοῦ μου ὁ σκυλλοκαλόγερος! Κι' ἐγὼ τί Χρῆστο θὰ εἶχα τότε! Τὸ παιδί μου Χρῆστος βαφτίστηκε κι' ὄχι Ἀναγνώστης-Ἀργανώστης!

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΔΗΣ

F. STUCK

Ἡ Ἀγαθία